

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ БІЗНЕС-ЦИКЛУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Борнос Д.В., Брюханов М.В.

У своєму дослідженні ми поставили за мету дослідити національні особливості бізнес-циклів в Україні і виявити їх причини.

Для більш змістовного аналізу та характеристики основних фаз та інших параметрів бізнес-циклу ми побудували фактичний бізнес-цикл для України в період з 1990 по 2003 р.

Ми використали методіку визначення бізнес-циклу як відхилення реального Валового Національного Продукту (Real GDP) від середнього річного темпу приросту реального ВВП за певний період (Trend). Наступним кроком було визначення темпів приросту ВВП для кожного року. Застосувавши метод експоненціального згладжування (exponential smoothing), ми отримали згладжену версію наших даних. Ми прагнули отримати згладжену версію даних часових проміжків x_t . Назвемо згладжену версію x_t . Зазвичай x_t обчислюється як прогноз, який базується на попередніх спостереженнях. Перший x_t дорівнює першому x_t :

$$x_1 = x_1$$

Прогнози для наступних періодів розраховуються за такою формулою:

$$x_{t+1} = \beta x_t + (1 - \beta)x_t$$

де β - коефіцієнт згладжування, що перебуває в межах від 0 до 1.

Підставивши відповідні значення у зазначені формули ми отримали згладжені або плавні темпи приросту GNP (Валового національного продукту) – (g_t). На наступному етапі ми застосували той самий метод (згладжування) до GNP шляхом використання тих самих плавних темпів приросту, які ми розраховали. Цей плавний показник реального GNP буде дорівнювати середньому річному темпу приросту GNP для кожного року ($Trend_t$), який ми і прагнули знайти. Він був обчислений за наступними формулами:

Для 1 – го року :

$$Trend_1 = GNP_1$$

Для наступних років:

$$Trend_{t+1} = (1 + g_t)(0,5)Trend_t + (0,5)GNP_t$$

Далі ми розрахували циклічний компонент ВВП як різницю між ВВП і його середньорічним темпом приросту. Але, оскільки ми зацікавлені у відносних змінах, була використана логарифмічна різниця, а не абсолютна.

Циклічний компонент був обчислений за формулою:

$$\ln(GNP) - \ln(Trend)$$

За допомогою знайденого циклічного компонента був побудований фактичний бізнес-цикл.

На основі отриманих результатів були зроблені висновки стосовно особливостей протікання бізнес-циклу в економіці України, які, на нашу думку, можуть бути використані при управлінні економічними процесами, як на мікро, так і на макрорівні:

- Для України характерне плавне протікання бізнес-циклу. Для побудованого бізнес-циклу характерне те, що він є незавершеним.
- Період від депресії до піку(процвітання) досить довгий і складає 7-8 років.
- Спад припадає на 1994 р., що пояснюється дуже активним впливом на економіку України технологічних, монетарних, політичних шоків і механізмів їх розповсюдження.
- Пік відбувся у 2001 році, що на нашу, думку пояснюється повільним, але все ж таки успішним подоланням кризових явищ в економіці України.